

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชามนุษย์กับสิ่งแวดล้อม จะต้องมีการให้นักศึกษาแบ่งกลุ่ม/ทีมกันเพื่อศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง หรือทำโครงการในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ซึ่งจากการจัดการศึกษาในรายวิชานี้ที่ผ่านมา 10 ภาคเรียน หรือ 5 ปีการศึกษาพบว่านักศึกษาขาดทักษะการทำงานเป็นทีม ขาดการให้ความร่วมมือในการทำงานเป็นทีม รวมทั้งขาดภาวะการเป็นผู้นำกลุ่มขนาดเล็ก ซึ่งทำให้การดำเนินกิจกรรมไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และไม่เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งจากการวิจัยในชั้นเรียนเรื่องรูปแบบการพัฒนากระบวนการทำงานเป็นทีมในรายวิชามนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 พบว่านักศึกษายังขาดภาวะการเป็นผู้นำทีมได้แก่ ขาดการกระตุ้นให้สมาชิกทีมร่วมมือกันอย่างเต็มที่ ขาดการประสานงานที่ดี และขาดทักษะการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปความ เป็นต้น (สายพิน แก้วชินดวง , 2553 : 52) และจากกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 (Thai Qualifications Framework for Higher Education) (TQF:HEd) ในเรื่องมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา กล่าวว่า “การเรียนรู้” หมายถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่นักศึกษาพัฒนาขึ้นในตนเองจากประสบการณ์ที่ได้รับระหว่างการศึกษาโดยกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังไว้ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งในส่วนของด้านที่ 4 ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบนั้น มีรายละเอียดดังนี้ “สามารถคิด และแสดงออกได้อย่างเสรี มีปฏิสัมพันธ์อย่างสร้างสรรค์ในกลุ่มทำงานที่มีจุดมุ่งหมายร่วมกัน มีภาวะผู้นำในกลุ่มขนาดเล็ก และความรับผิดชอบในภาระที่ได้รับมอบหมาย สามารถค้นหาข้อบกพร่องในความรู้และทักษะของตนเอง มีการวางแผนและดำเนินการเพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ” ผู้วิจัยจึงสนใจจะศึกษาการพัฒนาความสามารถในการเป็นผู้นำทีม ด้วยชุดฝึกปฏิบัติในรายวิชามนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ภาคการศึกษา ที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ซึ่งสามารถช่วยฝึกนักศึกษาให้เป็นผู้นำทีมที่มีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาในการทำงานต่อไปในอนาคต และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการฝึกนักศึกษาให้เป็นผู้นำทีมที่มีความสามารถในโอกาสอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพชุดฝึกปฏิบัติในการพัฒนาความสามารถการเป็นผู้นำทีมของนักศึกษาที่เรียนวิชามนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อชุดฝึกปฏิบัติในการพัฒนาความสามารถการเป็นผู้นำทีม

3. เพื่อศึกษาความสามารถในการเป็นผู้นำทีม
4. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนวิชามนุษย์กับสิ่งแวดล้อม โดยใช้รูปแบบการทำงานเป็นทีม ที่มีการพัฒนาความสามารถในการเป็นผู้นำทีม

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชามนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 1 หมู่เรียน
2. ชุดฝึกปฏิบัติการเป็นผู้นำทีมของนักศึกษาที่พัฒนาขึ้นนี้ จะนำไปใช้เพื่อพัฒนาความสามารถของผู้นำทีมในกระบวนการเรียนการสอน รายวิชามนุษย์กับสิ่งแวดล้อม โดยใช้สาระบทที่ 5-8 ได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติ มลพิษสิ่งแวดล้อม และปัญหาสิ่งแวดล้อมและภัยพิบัติธรรมชาติ

สมมุติฐานการวิจัย/กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของการใช้ชุดฝึกปฏิบัติการเป็นผู้นำทีม เป็นไปตามเกณฑ์ 75/75
2. ความสามารถในการเป็นผู้นำทีมของนักศึกษาที่เรียนโดยใช้ชุดฝึกปฏิบัติการเป็นผู้นำทีมอยู่ในระดับมาก
3. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่เรียนโดยการใช้ชุดฝึกปฏิบัติการเป็นผู้นำทีมอยู่ในระดับมาก

นิยามศัพท์เฉพาะ

ทีม หมายถึงการรวมตัวของกลุ่มคนที่ต้องพึ่งพาอาศัยกันและกันในการทำงานเพื่อให้เกิดผลสำเร็จ

ภาวะผู้นำ หมายถึงพฤติกรรมส่วนตัวของบุคคลคนหนึ่งที่จะชักนำกิจกรรมของสมาชิกกลุ่มให้เกิดแรงจูงใจในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน

ชุดฝึกปฏิบัติการพัฒนาความสามารถในการเป็นผู้นำทีม หมายถึงสื่อที่ใช้ฝึกทักษะและฝึกปฏิบัติ ของผู้นำทีมที่สร้างขึ้นจากทฤษฎีภาวะผู้นำ และหลักการในการเป็นผู้นำที่ดี เพื่อฝึกนักศึกษาให้เป็นผู้ผู้นำทีมที่ดี มี 3 ชุด คือชุดที่ 1 บทบาทและพฤติกรรมของผู้นำทีม ชุดที่ 2 กระบวนการในการทำงานของผู้นำทีม ชุดที่ 3 ทักษะการเป็นผู้นำทีม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ชุดฝึกปฏิบัติเพื่อพัฒนาความสามารถในการเป็นผู้นำทีม
2. เป็นการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนในการเป็นผู้นำกลุ่มขนาดเล็ก
3. สามารถนำชุดฝึกปฏิบัติไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาอื่นๆ